

Delrapport 2

I fraværsgrensens dødvinkel

I den andre delrapporten fra evalueringen av fraværsgrensen i videregående opplæring, har forskerne tilført et nedenfra-og-opp-perspektiv i undersøkelsen. Dette har gitt mulighet til å se kompleksiteten i hvordan fraværsgrensen oppfattes av ulike aktører i skolen, og særlig fange opp elevenes stemmer.

RAPPORT | SIST ENDRET: 25.01.2019

Tittel:

I fraværsgrensens dødvinkel. Evaluering av fraværsgrensen i videregående opplæring.
Delrapport 2

Rapporten:

Last ned rapporten hos Fafo (PDF)

Forfatter:

Mathilde Bjørnset, Nina Drange, Hege Gjefsen, Marianne Takvam Kindt og Jon Rogstad

ISBN:

978-82-324-0480-3 (Nettutgave)

ISBN:

978-82-324-0479-7 (Papirutgave)

Utgiver:

Fafo

År:

2018

Rapportserie

Dette er andre delrapport fra den treårige evalueringen av fraværsgrensen, som ble innført i videregående skoler høsten 2016.

[Delrapport 1: Fraværet er redusert, men...](#)

Redusert fravær i alle elevgrupper

Alle elevgrupper opplever en betydelig reduksjon i eget fravær, som resultat av fraværsgrensen, noe som stemmer godt med fraværstatistikken. Tallene viser at de som reduserer fraværet sitt mest er

- gutter
- elever med innvandrerbakgrunn
- elever der mor har lav utdanning
- elever på yrkesfag
- elever med karakterer under medianen fra ungdomsskole
- elever med fravær over medianen fra ungdomsskole

Andel elever med IV (ikke vurderingsgrunnlag) er redusert, men ...

Statistikken viser at andelen elever som ikke får vurdering med karakter (IV) også er redusert fra skoleåret 2016-17 til 2017-18, men ikke så mye som forventet ut fra trenden tidligere skoleår.

Forskerne argumenterer for at fraværsgrensen har bremsset den positive nedgangen i andel IV og at elever med høyt fravær nå har større risiko for å få IV.

Flere mestringsstrategier og ulike tilpasninger

Elevene har flere typer mestringsstrategier. Noen ønsker å sikre at de får karakter i et fag, og andre bruker fraværsgrensen til å skaffe seg fleksibilitet og fri når de ønsker. Skolene og lærerne håndterer elevenes reaksjoner på fraværsgrensen ulikt; noen er strenge og noen åpner for tolkninger og glidende grenser. Elevene tilpasser seg skolens praksis, men forteller at dette også kan bidra til å svekke tillitsforholdet mellom lærer og elev.

Ulik oppfølging av fravær

Lærere og rektorer mener at det er knyttet en del merarbeid til det å følge opp fraværet på riktig måte. Oppfølgingen av elever med høyt fravær gjøres ulike, og praksisen varierer mye, både mellom skoler og mellom lærere innad på samme skole. Varslingsrutiner blir også gjennomført svært forskjellig. Helseesykepleierne og rådgiverne uttrykker mest omsorg, og bekymring, for elevenes psykiske helse, og for den enkelte elevs sosiale hjemmesituasjon.

Fraværsgrensens dødvinkel

Rapportens tittel – og hovedkonklusjon – er at det «i fraværsgrensens dødvinkel» skjer en polarisering mellom elevgrupper; mellom de mange som reduserer fraværet, og de få som faller ut av opplæringen som en direkte følge av fraværsgrensen. Forskerne mener at det kan være vanskelig å få øye på dette, hvis man bare ser på statistikken.

Les mer om [fraværstatistikken for videregående skole](#).

Fakta om fraværsgrensen

Dagens bestemmelse om en nasjonal grense for udokumentert fravær ble innført i august 2016, der elever som har udokumentert fravær på mer enn 10 prosent i et fag, ikke får karakter i faget. Hvis eleven har mellom 10 og 15 prosent udokumentert fravær og fraværårsaken gjør det klart urimelig at eleven ikke skal kunne få karakter, kan rektor bestemme at eleven likevel får halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter. Les vårt [rundskriv om fraværsgrensen](#).